

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**Збірник
наукових праць**

2019

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2019. — 184 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Совтис Наталія Миколаївна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Сіранчук Наталія Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Шугасва Людмила Михайлівна – доктор філософських наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бігунова Світозара Анатолівна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бісовецька Людмила Андріївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Кучма Тетяна Валерівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лук'яник Людмила Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Катерина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Констянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ясногурська Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 10 від 28.11.2019 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

2. Тільки їй відомо, яке вишиття заграє на скатертині (М. Стельмах).

3. Веснянки виконували лише певної пори року (з журналу).

4. Найурочистішим моментом народного весілля є розплітання дівочої коси (О. Воронай).

Дослідницько – пошукові:

5). **Перепишіть речення. Поставте замість крапок слова, які на вашу думку, будуть найбільш доречними.**

1). *Густенька каша, та каша, бачте, не наша, а наш несолоний ... -- як знаєш, так його і їж (Т. Шевченко).*

2). *У повсякденному меню українського селянина ... зустрічалися нечасто, вони були окрасою недільного й святкового столу (Л. Артюх).*

3). *Українські народні ... , як вважають дослідники, виникли в XV – XVI ст. (з підручника історії).*

4). *Малим хлопцем ходив з товаришами від хати до хати, співаючи ... (Д. Павличко).*

Довідка: колядки, куліш, пісні, вареники.

6). **Перепишіть речення. Поставте замість крапок слова, які, на вашу думку, будуть найбільш доречними. Користуйтеся довідкою.**

1). *Під Новий рік дівчата розпочинали ... (С. Чернявський).*

2). *За українським повір'ям, кожного дня треба робити вогню подарунок, тобто на ніч ставити в ... горщик з водою. (М. Сумцов).*

3). *Дівчина під час ... колує піч (М. Сумцов).*

4). *У сиву давнину сягають відомості про перших наших ... (з журналу).*

Довідка: піч, сватання, гончарі, ворожіння.

Творчі вправи:

7). **Побудуйте речення, за допомогою яких ви могли б розповісти про:**

- *Свято Маковія* (ключові слова і вирази: печені паляниці, макітра, третій мак, мамине село, сік з малини);

- *Цілющі трави* (ключові слова і вирази: материнка, звіробій, Іванові трави, ромашка, подорожник, цілющі властивості, чародійна сила).

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, народознавчий підхід до вивчення української мови в початковій школі спрямовує вчителя на розуміння цієї навчальної дисципліни як скомпресованого курсу народознавства, його лінгводидактичного аналога. Народознавство має не супроводжувати вивчення української мови, бути зовнішнім додатком до нього, а становити інтегральну частину цього процесу, органічно поєднуючись із мовним матеріалом в інтерпретаціях, поясненнях, вправах, різних типах завдань, зокрема творчих, у текстах. Учителі мови мають так організувати навчальний процес, щоб народознавча інформація була актуальною для школярів, зачіпала їхню уяву, емоції, спиралася на їхній життєвий досвід.

Отже, народознавча лексика відображає національні особливості рідної мови. Відродження національної свідомості шляхом широкого використання у навчанні мови означеної лексики – важливе методичне завдання сучасності. Таким чином, організація роботи над збагаченням мовлення учнів потребує серйозного удосконалення і подальшого дослідження у даному напрямі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах : підруч. для студ.-філологів / за ред. М. І. Пентилюк. К. : Ленвіт, 2010. 264 с.
2. Одарченко П. Про культуру мови: Збірник статей. К.: Смолоскип. 2007. 320с.
3. Павлюк С.Г. Українське народознавство. Львів, Фенікс, 2014. 608 с.
4. Ушинський К.Д. Вибрані педагогічні твори: У 2-х т. К., 1983. Т. 2. 290 с.
5. Цимбалюк В.І. Дивограй: Навчальний посібник з українознавства для 2 класу. К. Педагогічна думка, 2011. 160 с.

The importance of using vocabulary in the Ukrainian language learning process by activating the vocabulary of elementary students is determined in the article.

Key words: *vocabulary, vocabulary revitalization, elementary school students.*

УДК 373.2.016:811.111

Н.Р. ДАНІЛОВА, Ю.В. ГАМУЛА

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ТА ІНТЕРЕСУ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ

У статті розглядається проблема формування мотивації та інтересу до вивчення англійської мови на початковому етапі навчання. Мотив – це спонукальна причина, привід до будь-якої дії [6]. Мотив як спонукальна причина окремої дії та сукупності дій є результатом складної взаємодії мотивів–цілей, соціальних, моральних, практичних та ін. У навчанні мотив проявляється у вигляді ставлення учня до

сукупності дій, в результаті яких формуються компетентності певного рівня, пробуджуються в учня прагнення займатися певним видом діяльності.

Ключові слова: мотивація, мотив, формування, старший дошкільний вік.

Постановка проблеми. Старший дошкільний вік – це початок становлення мотивації навчання, від якого багато в чому залежить його доля упродовж усього шкільного періоду. Ведучою діяльністю для всіх шкільних періодів є навчання, і кожний вік має резерви розвитку мотивації, котрі пов'язані з балансом фізичного і психічного статусу дитини. Старший дошкільний вік – вік входження в навчальну діяльність, оволодіння її структурними компонентами [11].

Актуальність проблеми. Актуальною проблемою в методиці викладання іноземної мови на початковому етапі постало питання створення позитивної мотивації для успішного оволодіння іноземною мовою дітьми старшого дошкільного віку.

Аналіз досліджень. Вчені-психологи та педагоги В.Г.Асєєв, Л.І.Божович, Ю.К.Бабанський, І.Д.Бех, І.А.Васильєв, Д.Б.Ельконін, Ю.Н.Кулюткін, А.Н.Леонтьєв, А.К.Маркова, С.Л.Рубінштейн, Л.С.Славина, Г.І.Щукіна, П.М.Якобсон та ін. вважають, що формування мотивації навчання є найважливішим аспектом сучасної освіти. Це означає, що тут в полі зору уваги вчителя виявляється не тільки навчання, яке здійснюється учнем, але й розвиток особистості учня, який відбувається в процесі навчання. Формування мотивації – це виховання в учнів ідеалів, світоглядних цінностей в поєднанні з активною поведінкою школяра, що означає взаємозв'язок усвідомлюваних і реально діючих мотивів, єдність слова і діла, активну життєву позицію школяра. Щоб знання виховували, потрібно виховувати відношення до самих знань. Це означає, що бажано в процесі навчання сформувати у школярів активне внутрішнє ставлення до самих знань, до способів їх здобуття [5]. У психолого-педагогічній науці дослідженням проблеми по виявленню вікових можливостей учнів початкової школи займалися вчені І.Д.Бех, В.В.Давидов, Т.В.Драгунова, Л.В.Занков, Д.Б.Ельконін, А.К.Маркова, В.О.Сухомлинський, П.М.Якобсон та інші. Вони довели, що старший дошкільний вік має великі резерви формування мотиваційної сфери спілкування. Емоції, пов'язані з навчанням в молодшому шкільному віці, мають велике мотиваційне значення. Серед усього розмаїття людських емоцій саме почуття радості має величезні виховні потенції, які, на жаль, недостатньо використовуються у традиційному виховному процесі, що безпосередньо відбивається на його результативності. Радість збільшує здатність індивіда пізнати й оцінити світ. Це означає, що щаслива людина набагато більше здатна побачити краси і добра в природі та людському житті. Радість змушує людину відчувати наявність різноманітних зв'язків між нею і світом [1]. В.О.Сухомлинський підкреслював необхідність формування емоцій в молодшому шкільному віці, зазначивши, „...без надійної мотиваційної основи неможливе не тільки успішне, а й взагалі нормальне навчання. Емоційна культура розумової праці, процесу оволодіння знаннями – важлива сторона інтелектуального багатства шкільного життя взагалі” [9].

Метою нашого дослідження є узагальнення педагогічного досвіду щодо формування у дітей старшого дошкільного віку позитивної мотивації та інтересу до вивчення іноземної мови на початковому етапі навчання.

Основними завданнями дослідження є:

- Пошук і добір різноманітних методів навчання іноземної мови з дітьми старшого дошкільного віку
- Пошук успішної реалізації та активізування комунікативної, пізнавальної і творчої діяльності молодших школярів у вивченні іноземної мови.
- Пошук переходу в навчанні від традиційного накопичення знань до вмотивованого засвоєння навчальної інформації та вмінь реалізувати здобуті знання у практичній діяльності дітей старшого дошкільного віку

Предметом дослідження є формування мотивації та інтересу до вивчення англійської мови на початковому етапі навчання з дітьми старшого дошкільного віку.

Об'єктом дослідження є формування мотивації та інтересу до вивчення англійської мови на початковому етапі навчання з дітьми дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. В методиці викладання іноземної мови на початковому етапі гостро стоять питання: як допомогти дитині якомога скоріше перебороти мовний бар'єр та привити йому любов до іноземної мови. Тому важливо зацікавити учнів вивченням іноземної мови на початковому етапі, викликати в них позитивне ставлення до предмета, вмотивувати необхідність і значущість володіння іноземною мовою як необхідним засобом міжкультурного спілкування. Старші дошкільники не мають об'єктивної природної потреби у вивченні іноземної мови. Засобом спілкування вдома, у садочку, серед однолітків є рідна мова. А це означає, що процес навчання іноземної мови у ЗДО необхідно вмотивовувати, оскільки без мотиву жоден вид діяльності не буде успішним. Тому мотивація виступає вихідним психологічним чинником успішного оволодіння старшими дошкільниками іноземною мовою. Вчителю необхідно організувати навчальний процес таким чином, щоб у дітей було постійне бажання вивчати іноземну мову. На першому уроці слід провести бесіду з учнями про іноземні мови, країни, де розмовляють англійською мовою, про героїв казок та мультфільмів з англійськомовних країн, а також поцікавитись думкою учнів з приводу необхідності вивчення англійської мови. Після такої бесіди можна переходити до навчання. Навчальна мотивація старших дошкільників залежить від наявності й рівня розвитку в них інтересів до навчального процесу [3]. Тому вчителю необхідно підбирати цікавий матеріал, що найбільш цікавить дітей такого віку. Також потрібно

підбирати факти, що пов'язані з їх власним життям, зі справами близьких і знайомих людей. Підвищенню мотивації сприяє постійна зміна видів навчальної діяльності, використання різноманітних вправ, аудіозаписів. Молодші школярі із задоволенням слухають іншомовні звуки та слова, повторюють їх. Їм подобаються короткі смішні оповідання, сценки, діалоги, в яких беруть участь діти, тварини. Вони з цікавістю читають казки іноземною мовою. Головним є не втратити початкову мотивацію, а навпаки, всіляко підсилювати її. Цього можна досягати двома способами. Перший спосіб – бачити успіхи і не помічати невдачі. Адже невдача веде до розчарування – розчарування веде до браку мотивації – брак мотивації веде до прямої відмови зробити ще одну спробу. І навпаки, успіх веде до перемоги – перемога веде до мотивації – мотивація веде до бажання перемагати – і до нових успіхів. Другий спосіб – „навчати, граючись” або „граючись, навчати”. „Гра є одним із найхарактерніших виявів дитячої природи, що має велике значення у формуванні особистості людини”, стверджував Ж.Ж.Руссо. Гра у навчальному процесі створює мотивацію, збуджує інтерес, розвиває комунікативні навички. Під час гри дитина позасвідомо, без напруги засвоює і закріплює надзвичайно багато матеріалу.

Результати останніх досліджень психологів і методистів засвідчують, що застосування педагогічної технології використання дидактичної гри у процесі навчання активізує навчально-пізнавальну діяльність старших дошкільників, сприяє розвитку творчого мислення, умотивовує навчальну діяльність [4].

Діти пізнають оточуючий світ у процесі навчальної діяльності й, зокрема, у дидактичній грі. Особливо їм подобається гра за ролями, у процесі якої вони обирають поведінку (у тому числі й мовленнєву) певного персонажа чи уявної особи. Оскільки діти залюбки вживаються у різні образи, то процес навчання можна побудувати так, щоб задовольнити дитячу потребу гратися, використовуючи різні дидактичні ігри. Саме цю особливість дитячих інтересів мають широко використовувати вчителі під час навчання іноземної мови. Гра має стати невід'ємним компонентом навчальної діяльності молодших школярів. Вона створює умови, коли іноземні слова, літери, правила читання засвоюються мимовільно за рахунок частого повторення, коли дитина захоплена самим процесом гри. Гра викликає емоційні переживання в учнів та супроводжується відчуттям задоволення, радості, інтересу. Досвід переконує, що той навчальний матеріал, який віднайшов емоційний відгук в учнів, запам'ятовується краще і міцніше.

Як показує практика, для розвитку індивідуальної позитивної мотивації в навчанні необхідно дотримуватись наступних умов. Перша умова – новизна діяльності. Ми використовуємо нові навчально-методичні комплекси з абсолютно новим виглядом і типами завдань, з якими учні не стикалися раніше, стежимо, щоб діяльність учнів на уроці і в позакласній роботі була цікавою і відповідала інтересам школярів. Адже діти люблять брати участь в дискусіях, рольових іграх, їм подобається розгадувати інтелектуальні завдання. Друга умова – наявність можливості для прояву самостійності. Самостійна робота учнів викликає різні внутрішні переживання і тим самим сприяє розвитку у них позитивної мотивації в навчанні. Також позитивну мотивацію можна підняти за допомогою змагання. Тому ми проводимо різні конкурси і змагання на основі теми, що вивчається. Важливо також розвивати і мотивацію колективних досягнень. Цього можна домогтися шляхом включення дітей в парну і групову роботу. Результат колективної діяльності залежить від готовності кожного члена колективу включити власні зусилля в досягнення загальної мети.

Вивчення іноземної мови нерозривно пов'язане з культурою народу, оскільки мова і культура нероздільні. Навчальна програма школи передбачає обов'язкове ознайомлення учнів з основними національними традиціями, звичаями та реаліями країн, мова яких вивчається. Для формування країнознавчої мотивації ми пропонуємо дітям організувати листування, обмін листівками, фотографіями з однолітками із англійських країн. Ввести дитину у світ культури іншої країни, мову якої вивчають, – дуже важливе завдання вчителя. І найголовніше у процесі навчання іноземної мови пам'ятати, що, приходячи на уроки іноземної мови, дитина має почуватися, немов вона потрапила в іншу країну. Особливу увагу ми звертаємо на оформлення кабінету іноземної мови. Окрім звичайної наочності, тут є символіка та прапор країни, фотографії визначних місць, портрети відомих англійських письменників. Тобто, усі характерні реалії країни, мову яких вивчають діти, повинні бути присутні, щоб стимулювати інтерес до культури та традицій, і тим самим – до мови. Діти молодшого шкільного віку ще не готові сприймати правила, пояснення, абстрактні розмови про закони мови. Крім цього всі знають, що дитина не може надовго зосередитися. Тому наше завдання – спробувати зробити уроки цікавими і динамічними. Тоді мотивація дитини зростає. На рівень активності учнів позитивно впливає і емоційність навчально-виховного процесу та створення доброзичливої атмосфери в процесі навчання. Вивчення англійської мови за допомогою пісень, віршів, римовок, широке використання вербальних та невербальних опор веде не тільки до підтримки початкової мотивації, але й до розвитку інтересу до предмета і, що є достатньо важливим, до розвитку позитивної самоконцепції та її покращення в процесі навчання.

Як відомо, урок іноземної мови у старших дошкільників обов'язково має бути оснащений унаочненням. До цього зобов'язує той факт, що домінуючим у цьому віці є образне мислення. У зв'язку з цим будь-яке дидактично доцільне і методично виправдане використання предметного або картинного унаочнення, яке методично доцільно супроводжує певну іншомовну лексичну одиницю (слово, словосполучення), зв'язне мікровисловлювання тощо є ефективним засобом впливу на пам'ять і процес усвідомлення значення такої одиниці. Психологи довели, що в учнів початкової школи переважає мимовільна увага, тому недоцільно у навчанні повною мірою розраховувати лише на довільну увагу, яка вимагає значних вольових зусиль [4]. Тому визначальною умовою привернення уваги у цьому віці є широке застосування яскравих ілюстрацій, тобто

засобів навчання, що впливають на мимовільну увагу, особливо через яскраве зорове унаочнення. Саме такі засоби можна вважати цілком адекватними цілям і завданням навчання у початковій школі. Багато уваги на уроках іноземної мови ми приділяємо використанню цікавого, яскравого наочного матеріалу, що підвищує ритм заняття, підвищує інтерес, тобто безпосередньо впливає на мотивацію дитини.

Для того, щоб викликати інтерес в старших дошкільників до вивчення іноземної мови, ми використовуємо цікаві і результативні форми і методи навчання. Одним із засобів, вироблених практикою, для формування стійких пізнавальних інтересів і мотивів є застосування в навчальному і виховному процесі інформаційних технологій, що дозволяє не тільки скоротити час на засвоєння матеріалу, підвищити глибину і міцність знань, зняти напругу, індивідуалізувати і диференціювати процес навчання, стимулювати пізнавальну активність і самостійність, розвиток творчих здібностей учнів, а й прищеплює навички дослідницької діяльності, формує пізнавальні і розвиваючі мотиви. Впровадження сучасних досягнень у сфері інформаційних технологій в освіту дозволяють полегшити працю вчителя, підвищити мотивацію учнів до навчання, оптимізувати ефективність і якість навчального процесу. Так, використання комп'ютера дозволяє створювати інформаційне середовище, що умотивовує учнів до вивчення іноземної мови, дає можливість утримувати інтерес та активність дітей на необхідному рівні протягом всього періоду навчання. На уроках ми намагаємось поєднувати новітні технології викладання з класичними. Дуже часто пояснення нового граматичного матеріалу вимагає багато ілюстративного матеріалу, який на звичайній дошці не може бути таким якісним, як зображення на екрані, а їх виконання кожного разу забиратиме багато часу. При цьому про швидку зміну малюнків взагалі не може бути мови. Звільнившись від роботи на дошці, вчитель зосереджується виключно на викладанні предмета і діалозі з учнями. Досвід показує, що найбільш доцільно використовувати мультимедійні технології на уроках, які вимагають від учителя максимального використання наочності, а від учня постійної уваги. Під час або після перегляду презентації можна повертатися до деяких слайдів стільки разів, скільки виникатиме в цьому потреба. Наприклад, при повторенні вивченого матеріалу або при виконанні вправ використання інформаційних технологій є одним із ефективних засобів підвищення мотивації і індивідуалізації навчальної діяльності дитини, розвитку її творчих здібностей та створення сприятливого емоційного фону.

Відомо, що однією з основних методичних інновацій є інтерактивні методи навчання. Слово „інтерактив” прийшло до нас із англійської мови „interact”. „Inter” – це „взаємний”, „act” – діяти. Інтерактивне навчання – це навчання, основане на діалогічному мовленні, в ході якого здійснюється взаємодія вчителя і учня, при цьому вони – рівноправні, рівнозначні суб'єкти навчання і не відчувається домінування одного учасника навчального процесу над іншим, однієї думки над іншою. В таких умовах учні швидше привчаються бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати обґрунтовані самостійні рішення [7]. Мета інтерактивного навчання – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність, що робить продуктивним сам освітній процес. Потрібно пам'ятати, що суть інтерактивного навчання полягає у тому, що навчальний процес повинен бути постійно наповнений активною взаємодією всіх учнів. Це базується на співпраці, взаємонавчанні: вчитель – учень, учень – учень. Застосування інтерактивного навчання ми здійснюємо шляхом використання фронтальних та кооперативних форм організації навчальної діяльності учнів, інтерактивних ігор та методів, що сприяють навчанню вміння дискутувати. Найбільш уживаними стали:

– при фронтальній формі роботи такі технології: мікрофон, „мозковий штурм”, ажурна пилка, „незакінчене речення”; – при кооперативній формі: робота в парах („Обличчя до обличчя”, „Один – удвох – усі разом”), робота в малих групах, акваріум; – інтерактивні ігри: „Рольова гра”, „Драматизація”, „Спрощене судове слухання”; – технології навчання у дискусії: метод „Прес”, „Обери позицію” [2; 8].

Процес навчання – це не автоматичне вкладання навчального матеріалу в голову учня. Він потребує напруженої розумової роботи дитини та її власної активної участі в цьому процесі. Пояснення й демонстрування самі по собі ніколи не дадуть справжніх стійких знань. Цього можна досягти тільки за допомогою інтерактивного навчання. Поряд з інтерактивними технологіями значну увагу приділяємо використанню проектної діяльності під час вивчення іноземної мови. Робота над навчальним проектом – це практика особистісно орієнтованого навчання в процесі конкретної праці дошкільника, на основі його вільного вибору, з урахуванням його інтересів. Метод проектів завжди зорієнтований на самостійну діяльність – індивідуальну, парну, групову, – якою учні займаються протягом визначеного часу [10]. Зацікавленість вибором теми та процесом роботи над проектом підвищує мотивацію учнів та їх інтерес до вивчення мови. Метод проектів перетворює уроки англійської мови в дискусійний клуб, в якому вирішуються дійсно цікаві, практично значимі і доступні для учнів проблеми з урахуванням особливостей культури країни. В основі проекту лежить якась проблема. Щоб її вирішити, учням потрібно не лише знання англійської мови, але й володіння великим обсягом різноманітних предметних знань, необхідних і достатніх для вирішення даної проблеми. Крім того, учні повинні володіти певними інтелектуальними, творчими, комунікативними вміннями. Вибір тематики проектів у різних ситуаціях може бути різним. У курсі англійської мови метод проектів може використовуватися в рамках програмного матеріалу практично з будь-якої теми. Головне – це сформулювати проблему, над якою учні будуть працювати в процесі роботи над темою програми. В початковій школі знайомство з проектною діяльністю ми розпочинаємо з виготовлення тематичних малюнків, плакатів. Наприклад, старші дошкільники систематизують основну інформацію про себе, свою сім'ю, школу, домашніх улюбленців і т.д. Учні також виготовляють вітальні листівки, складають меню для свого кафе, збирають і

узагальнюють інформацію про захоплення своїх друзів і т.д. Такі завдання вдосконалюють навички письма й стають візуальною опорою для підготовленого чи невідготовленого усного мовлення. Поступово до творчих завдань додаються письмові, які передбачають знання тематичної лексики та мовленнєвих зразків. У навчанні англійської мови метод проєктів надає можливість учням використовувати мову в ситуаціях реального повсякденного життя, що, безсумнівно, сприяє кращому засвоєнню та закріпленню знань іноземної мови, розвитку їх творчих здібностей.

Варто зазначити, що великий потенціал несе в собі особистість учителя. Безперечно, особисті якості вчителя, його ерудиція забезпечують мотивацію навчання. Старший дошкільник має бачити на уроці закоханість учителя в мову, яку викладає, має відчувати повагу до народу – носія мови, історії і звичаїв країни мови. Дошкільники довго пам'ятають того вчителя, який вмів використовувати допитливість і наполегливість дітей, бо вона задовольняється лише в радісній комунікативній атмосфері взаємодії учнів і вчителя, який зумів навчити їх долати труднощі, що з'являються в різних життєвих ситуаціях, тобто виховав у них наполегливість, волю, старанність, навчив самостійно орієнтуватись у сучасному житті. З певністю можна стверджувати, що сприятиме всебічному розвитку дитини те, як саме з перших уроків вчитель зацікавить учнів до вивчення англійської мови, такий і буде його кінцевий результат. І якщо вчитель не викличе інтересу в дітей старшого дошкільного віку з перших днів, то ця дитина назавжди залишиться байдужою до вивчення іноземної мови. Вчитель досягне успіху лише тоді на своїх уроках, коли зрозуміє, що дітям подобається все нове і цікаве. Ми, вчителі, повинні пам'ятати, що одна й та ж модель проведення уроків не дає можливості дітям розкрити себе повністю, зупиняє розвиток творчого потенціалу навчання.

Висновки. Для формування мотивації навчання англійської мови на початковому етапі необхідно, щоб урок носив творчий характер, щоб учитель постійно знаходився в творчому пошуку, вивчав найкраще в досвіді передових педагогів і сам знаходив більш ефективні методичні прийоми, які б розвивали мотивацію до навчання. Навчаючи, слід постійно підтримувати інтерес учнів до вивчення предмета, оскільки пізнавальний інтерес – це стимул, який сприяє підвищенню активності, удосконаленню вмінь і навичок учнів.

У процесі формування мотивації дітей старшого дошкільного віку слід враховувати вікові особливості дітей, а також те, які завдання мотивації підходять до того чи іншого віку, і які особливості мотивації необхідно сформулювати до кінця середнього чи старшого дошкільного віку, щоб підготувати дошкільника до вирішення завдань наступного етапу розвитку його особистості. Лише на основі цього доцільно вибирати форми сучасного навчання. Перспективу подальших пошуків вбачаємо у поглибленому і всебічному вивченні особистості дитини та виявленні його здібностей і нахилів, знаходженні ефективних методичних прийомів та методів, які б розвивали мотивацію до навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – Кн.1. : Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. – 2003. – 280 с.
2. Дівакова І. І. Інтерактивні технології навчання у початкових класах / І. І. Дівакова. – Тернопіль : Мандрівець, 2007. – 180 с.
3. Каруцяк С. Розвиток пізнавальної активності молодших школярів на уроках англійської мови / С. Каруцяк // English. – 2011. – № 18. – С. 12.
4. Максименко С. Д. Загальна психологія : навч. посіб. / С. Д. Максименко, В. О. Соловієнко. – К. : МАУП, 2000. – 256с.
5. Маркова А. К. Формирование мотивации учения в школьном возрасте : пособ. [для учителя] / А. К. Маркова. – М. : Просвещение, 1983. – 95 с.
6. Ожегов С. И. Словарь русского языка / С. И. Ожегов. – М. : Рус. яз., 1987. – 797 с.
7. Поспелкіна І. Інтерактивні технології навчання / І. Поспелкіна // Початкова освіта. – 2006. – № 44. – С. 3.
8. Стребна О. В. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи / О. В. Стребна, А. О. Соценко. – Х. : Основа, 2008. – 176 с.
9. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : у 5 т. / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1996. – Т. 1. – 654 с. ; Т. 2. – 670 с.

The problem of motivation and interest to the study of English at the first stage of training is studied in the article. When teaching the motive is defined as the relation between the student and the whole complex of actions, in the result of which the competence of a certain level is being formed, the aspiration to be engaged of in a certain aspect of activity is woken up in the student.

Key words: *motivation, motive, formation, senior preschool age.*

УДК 373.3.016 : 811.111 (07)

А.С. ДУБРОВА, А. М. ІВАШКО

ВИКОРИСТАННЯ ПІСЕНЬ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

У статті розглядається проблема використання пісень у навчанні англійської мови як засобу формування та удосконалення граматичних, лексичних і фонетичних навичок у молодших школярів, а також

ЗМІСТ

<i>Ясногурська Л.М.</i> Подружня зрада у паремійних фондах англійської та української мов	3
<i>Совтис Н.М.</i> Основні засади опису мовної картини світу	7
<i>Щербачук Н.П.</i> Особливості функціонування та засоби вираження адвербіальних синтаксем у простих реченнях-репліках	10
<i>Мороз Н.М.</i> Структурні особливості концепту «кохання/love» в англійській мові	12
<i>Мороз Л.В.</i> Структурно-семантичні ознаки та художній феномен рольової лірики	19
<i>Михальчук Н.О., Набочук О.Ю.</i> Психолінгвістична термінологія в парадигмі лінгвістичної прагматики	23
<i>Івашкевич Е.Е., Антюхова Н.І.</i> Рівні професійного становлення майбутнього перекладача	26
<i>Павелків К.М., Попова А.В.</i> Сучасне викладання іноземних мов. Оцінюємо все по-різному	32
<i>Ясногурська Л.М., Кіряк Т.І.</i> Використання превентивної адаптаційної системи в дошкільних закладах	34
<i>Бісовецька Л.А., Дацшина І.В.</i> Методика формування в учнів початкових класів умінь створювати текст.....	37
<i>Данілова Н.Р., Кардаш Н.О.</i> Роль ігор у вивченні англійської мови дітей старшого дошкільного віку	39
<i>Лук'яник Л.В., Старовойт В.О.</i> Особливості формування фонетико-орфоепічної компетентності учнів початкових класів на уроках української мови	42
<i>Василькевич С.С., Жданюк А.В.</i> Формування навичок читання англійською мовою з використанням наочності у початковій школі	45
<i>Романюк С.К., Лук'яничук О.П.</i> Основи розвитку у старших дошкільників іншомовного лексичного запасу засобами мистецтва живопису	48
<i>Мороз Н.М., Ячменник Р.О.</i> Особливості вивчення англійської мови у закладах дошкільної освіти	51
<i>Мороз Л.В., Кухновець Л.П.</i> Професійна готовність майбутніх вихователів до навчання дітей дошкільного віку іноземної мови	53
<i>Денисюк Л.В., Петровець В.М.</i> Просвітницька робота з батьками у вивченні англійської мови засобами образотворчого мистецтва	55
<i>Лук'яник Л.В., Піхоцька О.М.</i> Феномен поняття «нетрадиційні уроки», класифікація нетрадиційних уроків	58
<i>Мороз Л.В., Хрящевська Т.В.</i> Виховання екологічних компетентностей у старших дошкільників засобами іноземної мови	61
<i>Сіранчук Н.М., Сидорчук К.В.</i> До проблеми розвитку культури мовлення учнів початкової школи на уроках української мови	63
<i>Василькевич С.С., Казмірук О.П.</i> Інноваційні технології вивчення іноземної мови у початковій школі	67
<i>Данілова Н.Р., Давидюк Т.В.</i> Гра як засіб формування іншомовної комунікативної компетенції дошкільників	70
<i>Романюк С.К., Блицик А.В.</i> Використання іноземної мови в ігровій діяльності дітей з особливими потребами	73
<i>Мороз Л.В., Гречун І.П.</i> Розвиток творчості старших дошкільників на заняттях з іноземної мови	75
<i>Трофімчук В.М., Чучак К.О.</i> Роль мовленнєвої гри у навчанні усного англійського мовлення дітей старшого дошкільного віку	76
<i>Лук'яник Л.В., Ляшецька О.І.</i> Психолого-педагогічні основи формування комунікативних умінь і навичок засобами ситуативних завдань на уроках української мови у початкових класах	80
<i>Павелків К.М., Коновальчук Л.Ю.</i> Розвиток креативного мислення учнів молодшого шкільного віку на уроках англійської мови ігри-вправи як засіб розвитку	83
<i>Романюк С.К., Подійом О.І.</i> Особливості використання англійських пісень у закладах дошкільної освіти	85
<i>Трофімчук В.М., Панчук В.В.</i> Розвиток творчих здібностей на уроках англійської мови в початковій школі	87
<i>Павелків К.М., Сукало О.І.</i> Проблеми навчання іноземної мови в початковій школі	91
<i>Мороз Н.М., Миколаюк М.М.</i> Формування іншомовної комунікативної компетенції – важливе завдання вчителя іноземної мови у закладі дошкільної освіти	94
<i>Романюк С.К., Дутчак Т.І.</i> Гендерні особливості навчання іноземної мови дошкільників	96
<i>Романюк С.К., Гладковська М.В.</i> Використання казок на заняттях з англійської мови в закладі дошкільної освіти	100
<i>Лук'яник Л.В., Черепович І.В.</i> Використання народознавчої лексики у структурі уроку	102
<i>Данілова Н.Р., Гамула Ю.В.</i> Формування мотивації та інтересу до вивчення англійської мови на початковому етапі навчання	104
<i>Дуброва А.С., Івашко А.М.</i> Використання пісень на уроках англійської мови в початкових класах	108
<i>Денисюк Л.В., Гаврилюк О.О.</i> Інтеграція іноземної мови у процесі ознайомлення дошкільників з природою в аспекті розвитку креативності	112
<i>Павелків К.М., Сікора О.С.</i> Особливості викладання англійської мови в початкових класах Нової	

української школи	116
<i>Трофімчук В.М., Димарчук Л.В.</i> Проблеми підготовки дітей до вивчення іноземної мови в закладі дошкільної освіти	117
<i>Верьовкіна О.Є., Пасічник Ю.В.</i> Теоретико-методичні аспекти формування навичок говоріння у дітей дошкільного віку на заняттях з іноземної мови	120
<i>Ковалюк В.В., Бичук С.Б.</i> Сучасні технології навчання іноземної мови у дошкільному закладі	124
<i>Дуброва А.С., Гаврильчик В.О.</i> Викладання англійської мови за допомогою інноваційних засобів	126
<i>Денисюк Л.В., Панасюк О.М.</i> Компетентнісний підхід у навчанні іноземної мови у контексті Нової української школи	129
<i>Мороз Л.В., Швець І.М.</i> Особливості виховання національної гідності в учнів молодшого шкільного віку на уроках іноземної мови	131
<i>Мороз Л.В., Панасюк К.А.</i> Проблеми підготовки дітей дошкільного віку до вивчення англійської мови: аспект мовленнєвої діяльності	134
<i>Ясногурська Л.М., Сидорчук Н.М.</i> Географічна компетентність як одна із складових професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів	137
<i>Романюк С.К., Ляшук А.В.</i> Використання мультимедійних технологій у навчанні англійської мови у закладі дошкільної освіти	140
<i>Ясногурська Л.М., Чорна О.Ю.</i> Використання різних видів наочності на уроках англійської мови у початковій школі	142
<i>Ясногурська Л.М., Бублей Л.М.</i> Розвиток критичного мислення учнів молодшого шкільного віку на уроках англійської мови	144
<i>Краля І.В., Швець Н.М.</i> Значення вивчення англійської мови з дітьми дошкільного віку	148
<i>Ковалюк В.В., Ришко О.В.</i> Гра як засіб досягнення результативності навчання англійської мови	150
<i>Мороз Н.М., Ковтунович І.І.</i> Виховання інтересу до художньої праці на заняттях з іноземної мови	153
<i>Ковалюк В.В., Савич Л.В.</i> Формування навичок читання англійською мовою у здобувачів знань нової української школи	154
<i>Дуброва А.С., Кошлата М.А.</i> Англійська мова як складова процесу соціалізації дошкільників у закладі дошкільної освіти	157
<i>Краля І.В., Савостьянова В.М.</i> Особливості раннього вивчення іноземної мови в закладі дошкільної освіти	160
<i>Ковалюк В.В., Хрящевська М.А.</i> Форми організації роботи з вивчення іноземної мови в сучасному закладі дошкільної освіти	161
<i>Хунавцева Н.А.</i> The problem of organizing the facilitative interaction at the process of teaching pupils at secondary schools	164
<i>Івашкевич Е.З., Яцюрин А.А.</i> The empirical research of the determination of social intelligence of the teachers by the way of understanding by them a folklore	172
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	178
ЗМІСТ	180